

# Vigtige domme fra EU-Domstolen siden sidst

(3. oktober 2023)

v/ Christel Maertens, Udenrigsministeriet og Nina Holst-Christensen, Justitsministeriet



# Grundlæggende rettigheder

- Dom af 19. oktober 2023, sag C-655/21, G.ST.T
- Efter **Chartrets artikel 51, stk. 1**, finder Chartret kun anvendelse i forhold til medlemsstaterne, når de **gennemfører** EU-retten.
- EUD fastslog tilbage i en dom fra den 6. oktober 2020 i sag C-66/18, Kommissionen mod Ungarn, at **når en medlemsstat opfylder de forpligtelser, der følger af en international aftale indgået af Den Europæiske Union, som fra tidspunktet for sin ikrafttrædelse udgør en integrerende del af EU-retten, gennemfører medlemsstaten EU-retten** som omhandlet i Chartrets artikel 51, stk. 1.
- EUD fastslog derfor ved dom dommen i sag C-655/21, G. ST.T., at medlemsstaterne, når de fastsætter **strafferetlige procedurer, således som krævet efter TRIPs-aftalens artikel 61, gennemfører de EU-retten. Chartret finder derfor anvendelse.**





- **Chartrets artikel 49, stk. 3, fastsætter, at straffens omfang skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.**
- Dommens præmis 66: "Når den nationale lovgivning fastsætter en **kumulation af sanktioner af strafferetlig karakter**, såsom kumulation af økonomiske sanktioner og frihedsstraffe, er de kompetente myndigheder således forpligtede til at sikre, at strengheden af alle de pålagte sanktioner ikke overstiger den fastslåede overtrædelses grovhed, idet proportionalitetsprincippet ellers ville blive tilsidesat".
- Dommens præmis 67: "Domstolen har ligeledes fastslået, at **proportionalitetsprincippet kræver, at der tages hensyn til de konkrete omstændigheder i sagen ved fastsættelsen af sanktionen og bødens størrelse**".



- Dom af 20. februar 2024, sag C-715/20, X sp. z.o.o.
- Et direktiv har ikke horisontal direkte virkning. Men samtidigt har EUD forsøgt at afbøde de negative konsekvenser heraf ved at:
  - a. indføre en vidtrækkende pligt for både nationale domstole og andre nationale myndigheder til **i videst muligt omfang at fortolke national ret i overensstemmelse med bestemmelserne i ikke-gennemførte direktiver,**
  - b. anlægge en bred fortolkning af begrebet »medlemsstat«,
  - c. acceptere direkte virkning i visse særlige trepartsforhold med to private parter og en offentlig part (CIA-dommen i 1996 vedr. informationsproceduredirektivet),
  - d. acceptere direkte virkning af visse bestemmelser i EU's Charter om grundlæggende rettigheder, og ved
  - e. En medlemsstats erstatningsansvar efter EU-retten for privates tab som følge af manglende gennemførelse af et direktiv i national ret (Dori-dommen i 1994).

- Rammeaftalens § 4 i direktiv 1999/70 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination«:
  - »Ansættelsesvilkårene for personer med **tidsbegrænset ansættelse** må **ikke være mindre gunstige end de, der gælder for sammenlignelige fastansatte**, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.«
- Dommens præmis 76: ”Ikke desto mindre kan EU-retten ikke i det foreliggende tilfælde, eftersom tvisten i hovedsagen er mellem private, pålægge den nationale ret at undlade at anvende arbejdslovens artikel 30, stk. 4, **alene** på grundlag af konstateringen af, at denne bestemmelse er i strid med rammeaftalens § 4, stk. 1”.

- Dommens præmis 77: ”Når dette er sagt, **gennemfører en medlemsstat**, når den vedtager en lovgivning, der præciserer og konkretiserer de ansættelsesvilkår, der bl.a. er reguleret i rammeaftalens § 4, **EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, og skal således sikre overholdelsen af bl.a. den adgang til effektive retsmidler, der er fastsat i chartrets artikel 47 ...**”
- Den forelæggende polske domstol havde derfor: ”.. pligt til inden for rammerne af sine beføjelser at sikre den retsbeskyttelse, der for borgerne følger af **chartrets artikel 47**, sammenholdt med rammeaftalens § 4, stk. 1, for så vidt angår adgangen til effektive retsmidler, der omfatter adgangen til domstolsprøvelse, og til således at **undlade at anvende arbejdslovens artikel 30, stk. 4**, for så vidt som dette er nødvendigt for at sikre den fulde virkning af denne bestemmelse i chartret ..” (dommens præmis 81)

- Dom af 11. april 2024, sag C-316/22, Gabel Industria Tessile SpA:  
EUF-Traktatens artikel 288, stk. 3, **er til hinder for, at en national retsinstans i en tvist mellem private undlader at anvende en national bestemmelse**, hvorved der er blevet indført en indirekte afgift, som er i strid med en klar, præcis og ubetinget bestemmelse i et direktiv, der ikke er blevet gennemført eller er blevet ukorrekt gennemført.



# Sag C-470/21, La Quadrature du Net II (plenum)

- Historik: De forenede sager C-511/18 m.fl., La Quadrature du Net I, dom af 6. oktober 2020.
- I dommens præmis 152-159 udtalte EUD's Store afdeling sig om EU-rettens forhold til de lovgivningsmæssige foranstaltninger, der foreskriver forebyggende lagring af IP-adresser og data vedr. personers identitet mhp at bekæmpe kriminalitet.





- Præmis 152-153: "Det bemærkes, at selv om **IP-adresser** indgår blandt de forskellige former for trafikdata, genereres de uden at være knyttet til en bestemt kommunikation og tjener hovedsageligt til gennem udbydere af elektroniske kommunikationstjenester at identificere den fysiske person, der ejer det terminaludstyr, hvorfra en kommunikation via internettet foretages. Hvad angår e-mail og IP-telefoni **afslører IP-adresser, for så vidt som det kun er IP-adresserne på kilden til kommunikationen og ikke IP-adresserne på modtageren af kommunikationen, der lagres, således ikke som sådan nogen oplysninger om de tredjemænd, der har været i kontakt med den person, som har foretaget kommunikationen. Denne kategori af data er derfor mindre følsomme end andre former for trafikdata.**
- 153. Eftersom **IP-adresser** kan anvendes til bl.a. at foretage en udtømmende sporing af en internetbrugers søgemønstre og dermed af den pågældendes onlineaktiviteter, **gør disse oplysninger det imidlertid muligt at skabe en detaljeret profil af denne internetbruger. Den lagring og analyse af de nævnte IP-adresser, som en sådan sporing kræver, udgør således alvorlige indgreb i internetbrugerens grundlæggende rettigheder, som er sikrede ved chartrets artikel 7 og 8 ..."**

- Præmis 156: ”Henset til den **alvorlige karakter** af det indgreb i de grundlæggende rettigheder, der er sikrede ved chartrets artikel 7 og 8, **som denne lagring indebærer**, er det **kun bekæmpelsen af grov kriminalitet og forebyggelsen af alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed, der i lighed med beskyttelsen af den nationale sikkerhed kan begrunde dette indgreb... ”**.
- I dommens præmis 157-158 udtaler EUD sig om EU-rettens forhold til data, der vedrører identiteten på brugerne:
- ”Hvad endelig angår de **data, der vedrører identiteten på brugerne af elektroniske kommunikationsmidler**, gør disse data det **ikke i sig selv muligt at få kendskab til datoen og tidspunktet for samt varigheden og modtagerne af den kommunikation**, der er foretaget, og **heller ikke de steder, hvorfra denne kommunikation har fundet sted, eller oplysning om, hvor ofte denne kommunikation har været foretaget med visse personer i en bestemt periode**, hvilket indebærer, at disse data bortset fra de pågældendes kontaktoplysninger, såsom deres adresser, ikke tilvejebringer nogen form for oplysninger om den foretagne kommunikation og dermed om disse personers privatliv...
- 158. Det følger heraf ... at **de lovgivningsmæssige foranstaltninger, der vedrører behandlingen af disse data som sådan, herunder lagringen af og adgangen til disse data** alene med henblik på at identificere den pågældende bruger, og uden at de nævnte data kan kædes sammen med oplysninger om den foretagne kommunikation, **kan begrundes i det formål om forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager i almindelighed, hvortil artikel 15, stk. 1, første punktum, i direktiv 2002/58 henviser ...”**

- Fra dansk side blev der fulgt op på dommen på flg. måde:
- Indsættelse af rpl. § 786 f, hvorefter det **påhviler teleudbydere** at foretage **generel og udifferentieret registrering og opbevaring af oplysninger om en slutbrugers adgang** til internettet.
- Indsættelse af rpl. §§ 804 a og 804 b, hvorefter pålæg om edition (adgang) til **trafik-og lokaliseringsdata** kun kan meddeles, hvis efterforskningen vedrører **grov kriminalitet** eller vedr. særlige lovovertrædelser, og at **teleudbydere på politiets begæring** som led i efterforskningen af en **lovovertrædelse undergivet offentlig påtale skal udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester.**

- Domstolens **plenumdom** af 30. april 2024, sag C-470/21, La Quadrature du Net II.
- Hvad gik sagen ud på?
- Generaladvokat M. Szpunars forslag til afgørelse af 27. oktober 2022.
- Generaladvokat M. Szpunars forslag til afgørelse af 28. september 2023.



- Hvad sagde plenum-dommen?
- Dommen er på 165 præmisser!
- EUD's plenum tillod, at en national myndighed, som den franske HADOPI, der har til opgave at bekæmpe ophavsretskrænkelser begået online, hos tele- og internetudbydere kan få **adgang** til de civile identitetsdata ud fra en IP-adresse **uden forudgående domstolskontrol**. EUD forudsatte dog herved, at det er forbudt for embedsmændene i HADOPI at foretage sporing af IP-indehaverens søgemønstre og mere generelt at anvende IP-adresserne til andre formål end at identificere indehaverne mhp at tildele dem advarsler eller bede anklagemyndigheden om at rejse en straffesag.

- De EU-retlige krav til de nationale regler om **lagring** af identitetsdata og de hertil knyttede IP-adresser hos tele- og internetudbydere.
- I La Quadrature du Net I-dommens præmis 156 udtalte EUD: "Henset til den **alvorlige karakter** af det indgreb i de grundlæggende rettigheder, der er sikrede ved chartrets artikel 7 og 8, **som [lagring af IP-adresser] indebærer**, er det **kun bekæmpelsen af grov kriminalitet** og forebyggelsen af alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed, der i lighed med beskyttelsen af den nationale sikkerhed kan begrunde dette indgreb".
- Bekæmpelse af ophavsretskrænkelser er ikke i almindelighed bekæmpelse af grov kriminalitet, men alene bekæmpelse af almindelig kriminalitet.
- I La Quadrature du Net II-dommens præmis 79 udtales nu, at: "Det skal imidlertid fremhæves, at enhver generel og udifferentieret lagring af en, eventuelt omfattende, samling af statiske og dynamiske IP-adresser, der er anvendt af en person i en given periode, **ikke nødvendigvis udgør et alvorligt indgreb** i de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 7, 8 og 11."

- Dommens præmis 82-84:
- ”Derimod kan en forpligtelse for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester til at foretage generel og udifferentieret lagring af IP-adresser, som de er pålagt ved en retsforskrift vedtaget i medfør af artikel 15, stk. 1, i direktiv 2002/58, efter omstændighederne **være begrundet i formålet om at bekæmpe strafbare handlinger i almindelighed**, når det faktisk er udelukket, at denne lagring kan medføre alvorlige indgreb i den berørte persons privatliv som følge af muligheden for at drage præcise slutninger om vedkommende, bl.a. ved at koble disse IP-adresser sammen med en række trafik- eller lokaliseringsdata, der ligeledes er blevet lagret af disse udbydere.
- 83. En medlemsstat, der påtænker at pålægge udbyderne af elektroniske kommunikationstjenester en forpligtelse til at foretage generel og udifferentieret lagring af IP-adresser med henblik på at nå et mål, der er knyttet til **bekæmpelse af strafbare handlinger i almindelighed**, skal derfor sikre, at måden, hvorpå disse data lagres, garanteret udelukker enhver kombination af disse IP-adresser med andre data, der er lagret under overholdelse af direktiv 2002/58, som gør det muligt at drage præcise slutninger om privatlivet for de personer, hvis data således vil blive lagret.
- 84. Med henblik på at sikre, at en sådan kombination af data, der gør det muligt at drage præcise slutninger om den omhandlede persons privatliv, er udelukket, **skal lagringsmåden vedrøre selve strukturen af lagringen, som i det væsentlige skal være tilrettelagt således, at det sikres, at de forskellige kategorier af lagrede data faktisk er hermetisk adskilte.**”

- Dommens præmis 98: ”Et sådant formål om **bekæmpelse af strafbare handlinger i almindelighed** kan derimod begrunde, at der gives adgang til trafikdata og lokaliseringsdata, der er blevet lagret og dermed opbevaret i det omfang og tidsrum, der er nødvendigt af hensyn til markedsføringen og faktureringen af tjenesterne samt leveringen af værdiforøgende tjenester som tilladt i henhold til artikel 6 i direktiv 2002/58 (jf. i denne retning dom af 6.10.2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 og C-520/18, EU:C:2020:791, præmis 108 og 167).”



# Sag C-178/22, Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano

- Dommens præmis 35: ”... fastslået, at denne artikel 15, stk. 1, sammenholdt med chartrets artikel 7, 8 og 11 samt artikel 52, stk. 1, er til hinder for retsforskrifter, der med henblik på sådanne formål i forebyggende øjemed foreskriver **generel og udifferentieret lagring af trafikdata og lokaliseringsdata** (dom af 2.3.2021, Prokuratur (Betingelser for adgang til oplysninger om elektronisk kommunikation), C-746/18, EU:C:2021:152, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis)”.
- Dommens præmis 42: ”Følgelig og henset til den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 36, skal det bemærkes, at eftersom de indgreb i de grundlæggende rettigheder, der sker ved **adgangen** til data såsom de i hovedsagen omhandlede, kan anses for at være alvorlige, kan de **kun begrundes med bekæmpelse af grov kriminalitet eller forebyggelse af alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed.**

- Dommens præmis 44: ”Hvad endelig angår definitionen af begrebet »alvorlig lovovertrædelse« fremgår det af retspraksis, at i det omfang Unionen ikke har lovgivet på området, henhører straffelovgivningen og strafferetsplejereglerne under medlemsstaternes kompetence. Medlemsstaterne skal dog udøve denne kompetence under overholdelse af EU-retten ...”
- EUD anerkender i dommens præmis 56, at: ”En tærskel, der er fastsat ved henvisning til en maksimal fængselsstraf på tre år, forekommer imidlertid ikke i denne henseende at være uforholdsmæssigt lav ...”





## T-486/18 RENV - DANSKE SLAGTERMESTRE MOD KOM KRAV TIL KOMMISSIONENS UVILDIGHED

Vedr. lovligheden af Kommissionens statsstøtteafgørelse (ikke statsstøtte) om danske regler fra 2013 om vandafledningsbidrag for spildevandsforsyningsselskaber.

DK støttede KOM.

Retten **afgør sagen på habilitetsspørgsmål**: Konkurrencekommissæren – henset fortid som dansk økonomiminister involveret i omlægningen af reglerne – var ikke tilstrækkelig uvildig. Procedure internt i KOM ikke tilstrækkelige garantier.

Retten finder også, at Kommissionens vurdering af, at ordningen ikke gav bestemte virksomheder en statsstøttefordel, var fejlbehæftet.

Overvejelser:

- Bredere konsekvenser for Kommissionen?
- Stramning af habilitetkrav til Kommissionen?
- Kommissionen kunne formentlig have løst internt



## **C-488/21, CHIEF APPEALS OFFICER M.FL. IKKE FORSKELSBEHANDLING OG UNIONSBORGERSKAB**

Lang retspraksis om ophold og sociale ydelser - gennem tiden EUD stillingtagen til ægtefæller og børn. **Nu også forældre**

**EUD: Udgangspunkt i arbejdstagernes fri bevægelighed TEUF art 45 – fortolkes lyset af opholdsdirektivet og forordning om vandrende arbejdskraft:**

- Uanset at en borger er naturaliseret (**tidligere vandrende arbejdstager**) – ikke intern situation. EU-rettens effektive virkning - **borger fastholder ret** til ligebehandling. Ikke strengere krav end opholdsdirektivet.
- EUD konstaterer, at opholdsdirektivet betyder at slægtninge i opstigende linje til en arbejdstager, der er unionsborger, har en **afledt opholdsret, når de forsørges af denne**. Ret bevares så længe de forsørges , dvs. krav om løbende forsørgelse. Uafklaret før dom.
- Ret til ligebehandling betyder samme sociale fordele som indenlandske arbejdstagere.
- **Familiemedlemmer indirekte ret til ligebehandling** afledt af den tidligere arbejdstager.



## **C-488/21, CHIEF APPEALS OFFICER M.FL. IKKE FORSKELSBEHANDLING OG UNIONSBORGERSKAB**

Formål med forordning om vandrende arbejdskraft kombineret med opholdsdirektiv = Status som slægtning "som forsørges" i opholdsdirektiv kan ikke påvirkes af tildeling af socialydelser. Ikke muligt hvis socialydelser fører til tab af opholdsret – Indgreb i vandrende arbejdstagers ret til ligebehandling.

EUD: Gentager, at migrantarbejdere **bidrager til finansiering af værtslandets sociale system ved skat – derfor lige adgang til sociale ydelser.**

Krav om ikke at udgøre **urimelig byrde på værtslandets sociale system kan derfor ikke retfærdiggøre begrænsninger** for vandrende arbejdstagere.

Domstol sonderer mellem vandrende arbejdstagere er noget andet end personer generelt

Kan familiemedlemmer til en arbejdstager nogensinde udgøre en urimelig byrde? : Pr 71:" *..i kraft af de skattebidrag, som en vandrende arbejdstager betaler til værtsmedlemsstaten ..bidrager [.. ]til finansieringen af socialpolitikken [..]og skal følgelig have gavn heraf på de samme vilkår [..]. ....at forhindre en urimelig økonomisk byrde for værtsmedlemsstaten, kan derfor ikke begrunde en forskelsbehandling mellem vandrende arbejdstagere og nationale arbejdstagere ..."*

Konsekvenser for MS? Arbejdstagerbegreb? Lovændringer?

## C-167/22, KOMMISSIONEN MOD DANMARK (25-TIMERSREGLLEN)



Politisk aftale fra 2018: Lastbiler må max parkere 25 timer på offentlige rastepladser langs DK motorveje. Bl.a. at **sikre ordnede forhold for afholdelse af hvil**. I pressemeddelelse: *”..forhindre at særligt udenlandske lastbiler langtidsparkerer på danske rasteplader”*.

KOM støttet af PL: Reglen udgør en restriktion da hindring af den fri bevægelighed for tjenesteydelser på transportområdet og udgør ulovlig diskrimination

DK:

- MS kompetence at regulere – ikke reguleret i transportforordning
- **Ikke restriktion, da** alternative parkeringsmuligheder, og påhviler transportbranchen at sikre faciliteter til lastbilernes behov for længerevarende ophold
- **ikke er diskriminerende**, da den gælder ens for alle køretøjer uanset nationalitet ikke udenlandske køretøjer uforholdsmæssigt hårdt,
- Uanset om restriktion –**forfølger lovlige formål** og er **proportional**.

## C-167/22, KOMMISSIONEN MOD DANMARK (25-TIMERSREGLLEN)



Domstolen konkluderer:

- 25-timersreglen **kan have konkret indvirkning på udenlandske transportvirksomheders** udøvelse af de rettigheder til transport efter forordningen om adgang til markedet for international godskørsel
- Reglen **kan påvirke disse i højere grad end danske transportvirksomheder**, da sidstnævnte lettere kan få deres førere til at køre deres lastbiler tilbage til driftscentralen.
- Ligesom generaladvokaten - Kommissionen **ikke i tilstrækkelig grad har løftet sin bevisbyrde** for, at **reglen faktisk udgør en restriktion**.
- Domstolen bemærker, at Kommissionen ikke har fremlagt objektive oplysninger, der godtgør, at de alternative parkeringsmuligheder præsenteret af den danske regering er utilstrækkelige for at imødekomme de udenlandske transportvirksomheders behov.
- **Bevisbyrden i traktatbrudssager påhviler Kommissionen, at** Kommissionen skal fremlægge **nødvendige objektive oplysninger, der underbygger Kommissionens påstande om traktatbrud**, og ikke tilstrækkeligt at basere sig på formodninger.



## C-562/22 JD

# KAPITAL OG BETALINGER

Kort dom uden generaladvokat – indenrigspolitisk interessant i DK

Bulgarsk lovgivning betinger erhvervelsen af ejendomsret til landbrugsarealer af bopælskrav (før EU-medlemskab forbud)

EUD: Ikke overraskende dom

**Kompetence?** Salg og kontrakter før Bulgariens EU-medlemskab

Bopælskrav = **restriktion i kapitalens fri bevægelighed**

Begrundet i **almment hensyn**? Sikre landbrugsarealer dyrkes/undgå  
reduktion af BG landbrug = OK

**Egnet:** Alene bopælskrav – men ikke krav om drift (reducere ikke hindre)

**Proportionalt?** Restriktion særligt indgribende pga grundlæggende rettighed. Andre midler kunne være anvendt.



## C-333/21 EUROPEAN SUPERLEAGUE COMPANY



Præjudicielt spg fra spansk domstol: Udøver FIFA/UEFA konkurrenceforvridende adfærd i strid med TEUF artikel 101 og/eller 102 ved at kræve, at medlemmer alene kan deltage i turneringer etableret af tredjepart, hvis forinden tilladt af FIFA/UEFA?

**Tilløbsstykke** (25 regeringer + presse). GA konkluderede på linje med FIFA/UEFA og fleste MS med henvisning til art. 165

Seneste brik i EU-rettens forhold til sport – fra Bosman – Lissabon. Fortolkning af art. 165 TEUF om sport vs Traktatens almindelige regler

**Art. 165:** *”Unionen bidrager til fremme af sport i Europa og tager i den forbindelse hensyn til sportens specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion”*

Domstolen konkluderer:

- Art. 165 er **ikke tværgående bestemmelse** (pr. 100), ikke generel undtagelse fra EU-retten, men **vis særstilling** for sport i kraft af art. 165 (pr. 105)



## **C-333/21 EUROPEAN SUPERLEAGUE COMPANY**

**FIFA og UEFA udøver økonomisk aktivitet, og er derfor underlagt konkurrencerettens og traktatens generelle regler, uanset at sportsvirksomhed har særlige karakteristika.**

Undt: Visse regler vedtaget af ikke-økonomiske hensyn (landshold etc)

Sportens **særlige karakteristika = legitimt at have fælles regler** og system med forudgående tilladelser – Visse krav : Kræver tilgængelighed (skriftlighed), ikke diskriminerende for tredjepart, sanktioner skal reguleres af kriterier(pr. 151)

De to organisationer har **misbrugt dominerende stilling** på markedet, idet de **ikke er underlagt nogen regulering**, der sikrer, at deres adfærd er transparent, proportional, ikke-diskriminerende og objektiv.

**EksPLICIT ikke stilling til om European Superleague Company skulle have været godkendt.**

## C-660/20 LUFTHANSA CITY LINE

Præjudiciel sag forelagt fra Tyskland

Principielt spørgsmål om overarbejdsbetaling til deltidsansatte. Udgør det **ulovlig forskelsbehandling** efter deltids-direktivet, når national kollektiv overenskomst indebærer, at en deltidsansat først får **ret til overtidstillæg**, når normale arbejdstid for fuldtidsstilling overskrides.

DK intervenerede med udgangspunkt i lignende dansk praksis og argumenterede for, at det er i overensstemmelse med praksis fra EU-Domstolen, hvorefter der ikke er tale om forskelsbehandling af deltidsansatte i den pågældende situation.

Domstolen konkluderer (noget overraskende i lys af GA):

- Der var tale om **forskelsbehandling**, idet den deltidsansatte ikke modtog tillæg for den første time, der overskred det første niveau af den pågældendes individuelle udløsningstærskel, hvilket derimod var tilfældet for fuldtidsansatte.
- Der forelå ikke objektive forhold, der kunne begrunde forskelsbehandlingen, når det eneste kriterium for tillægsbetalingen var at kompensere for arbejdsbyrden.
- Dommen har formentlig konsekvenser DK og en række overenskomster.





- Dom af 28. november 2023, sag C-148/22, Commune d'Ans: Er direktiv 2000/78 (beskæftigelsesdirektivet) til hinder for, at en offentlig arbejdsgiver forbyder deres ansatte at bære religiøs beklædning på arbejdspladsen?
- I kommunens arbejdsregulativ var der indsat en forpligtelse til **"eksklusiv neutralitet"** på arbejdspladsen – det indebar et forbud over for samtlige kommunens ansatte mod at bære noget som helst synligt symbol, der kunne afsløre deres overbevisninger, bl.a. religiøse eller filosofiske, uanset om de var i borgerkontakt.
- Beskæftigelsesdirektivet finder anvendelse på alle personer, både i den offentlige og private sektor, dvs. også kommuner.

- Ikke tale om direkte forskelsbehandling – arbejdsregulativet omhandler uden forskel *enhver* tilkendegivelse af bl.a. religiøse eller filosofiske overbevisninger ved brug af synlige symboler.
- Arbejdsregulativet kunne udgøre en **ulige behandling, der indirekte støttes på religion eller tro.**
- Arbejdsregulativet kunne **begrundes i et legitimt formål**, nemlig kommunens ønske om at skabe et neutralt forvaltningsmiljø.
- Arbejdsregulativet var også **egnet** til at forfølge dette formål, idet forbuddet blev forfulgt sammenhængende og systematisk, og det var **også nødvendigt.**



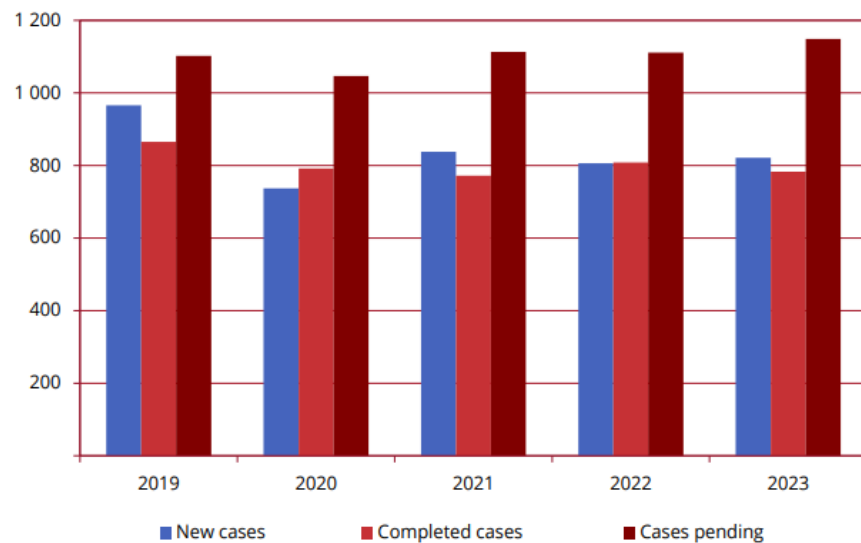


GENEREL STATISTIK OM EU-DOMSTOLEN



# DEN GENERELLE UDVIKLING I EU-DOMSTOLENS JUDICIELLE AKTIVITETER

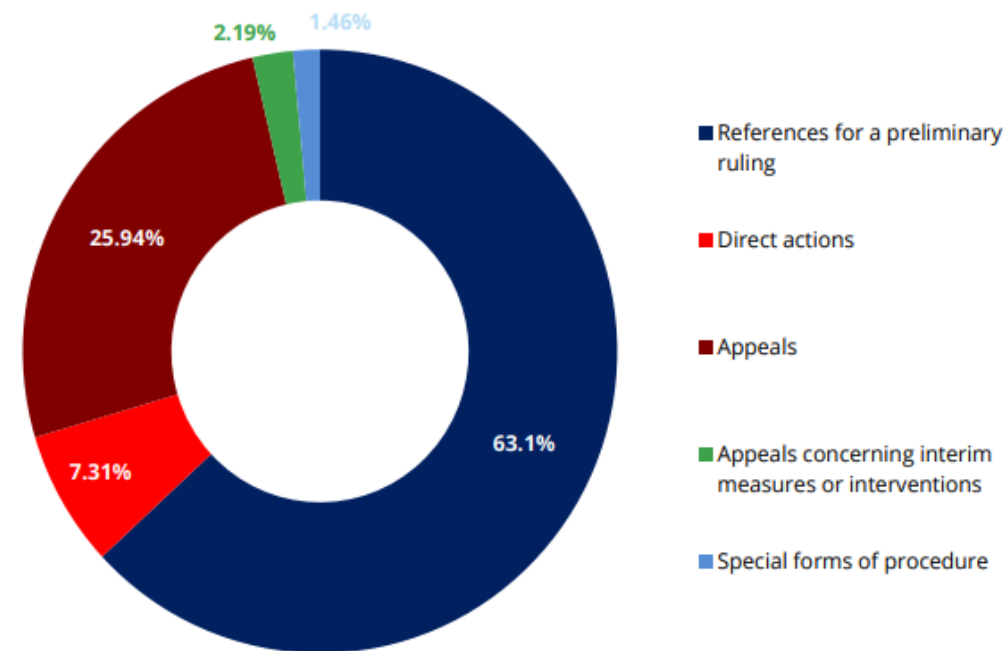
I. General activity of the Court of Justice –  
New cases, completed cases, cases pending (2019-2023)



General overview	2019	2020	2021	2022	2023
New cases	966	737	838	806	821
Completed cases	865	792	772	808	783
Cases pending	1 102	1 047	1 113	1 111	1 149

II. New cases – Nature of proceedings (2019-2023)

2023



## INDBRAGTE PRÆJUDICIELLE FORELÆGGELSER PR. MEDLEMSSTAT OG PR. ÅR



Year	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Others <sup>1</sup>	Total
1993	22	0	0	7	57	0	1	5	7	22	0	24	0	0	0	1	0	0	43	0	0	3	0	0	0	0	0	12	0	204
1994	19	0	0	4	44	0	2	0	13	36	0	46	0	0	0	1	0	0	13	0	0	1	0	0	0	0	0	24	0	203
1995	14	0	0	8	51	0	3	10	10	43	0	58	0	0	0	2	0	0	19	2	0	5	0	0	0	0	6	20	0	251
1996	30	0	0	4	66	0	0	4	6	24	0	70	0	0	0	2	0	0	10	6	0	6	0	0	0	3	4	21	0	256
1997	19	0	0	7	46	0	1	2	9	10	0	50	0	0	0	3	0	0	24	35	0	2	0	0	0	6	7	18	0	239
1998	12	0	0	7	49	0	3	5	55	16	0	39	0	0	0	2	0	0	21	16	0	7	0	0	0	2	6	24	0	264
1999	13	0	0	3	49	0	2	3	4	17	0	43	0	0	0	4	0	0	23	56	0	7	0	0	0	4	5	22	0	255
2000	15	0	0	3	47	0	2	3	5	12	0	50	0	0	0	0	0	0	12	31	0	8	0	0	0	5	4	26	1	224
2001	10	0	0	5	53	0	1	4	4	15	0	40	0	0	0	2	0	0	14	57	0	4	0	0	0	3	4	21	0	237
2002	18	0	0	8	59	0	0	7	3	8	0	37	0	0	0	4	0	0	12	31	0	3	0	0	0	7	5	14	0	216
2003	18	0	0	3	43	0	2	4	8	9	0	45	0	0	0	4	0	0	28	15	0	1	0	0	0	4	4	22	0	210
2004	24	0	0	4	50	0	1	18	8	21	0	48	0	0	0	1	2	0	28	12	0	1	0	0	0	4	5	22	0	249
2005	21	0	1	4	51	0	2	11	10	17	0	18	0	0	0	2	3	0	36	15	1	2	0	0	0	4	11	12	0	221
2006	17	0	3	3	77	0	1	14	17	24	0	34	0	0	1	1	4	0	20	12	2	3	0	0	1	5	2	10	0	251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26	0	43	0	0	1	0	2	0	19	20	7	3	1	0	1	5	6	16	0	265
2008	24	0	1	6	71	2	1	9	17	12	0	39	1	3	3	4	6	0	34	25	4	1	0	0	0	4	7	14	0	288
2009	35	8	5	3	59	2	0	11	11	28	0	29	1	4	3	0	10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71	0	4	6	22	33	0	49	0	3	2	9	6	0	24	15	8	10	17	1	5	6	6	29	0	385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31	0	44	0	10	1	2	13	0	22	24	11	11	14	1	3	12	4	26	0	423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15	0	65	0	5	2	8	18	1	44	23	6	14	13	0	9	3	8	16	0	404
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24	0	62	3	5	10	0	20	0	46	19	11	14	17	1	4	4	12	14	0	450
2014	23	13	6	10	87	0	5	4	41	20	1	52	2	7	6	0	23	0	30	18	14	8	28	4	3	8	3	12	0	428
2015	32	5	8	7	79	2	8	2	36	25	5	47	0	9	8	7	14	0	40	23	15	8	18	5	5	4	7	16	1	436
2016	26	18	5	12	84	1	6	6	47	23	2	62	0	9	8	1	15	1	26	20	19	21	14	3	6	7	5	23	0	470
2017	21	16	4	8	149	7	12	4	23	25	3	57	0	5	10	1	22	0	38	31	19	21	16	3	6	13	8	11	0	533
2018	40	20	12	3	78	2	12	3	67	41	3	68	1	5	6	4	29	0	35	35	31	15	23	2	6	6	7	14	0	568
2019	38	24	5	1	114	3	10	5	64	32	10	70	1	12	7	6	20	1	28	37	39	14	49	5	10	7	11	18	0	641
2020	36	28	9	6	140	3	5	2	30	21	4	44	0	17	7	3	18	0	18	50	41	17	20	2	6	7	6	17	0	557
2021	36	58	8	6	106	2	11	2	35	23	5	46	0	12	15	5	17	0	27	37	34	20	38	7	2	10	5	0	0	567
2022	30	43	13	4	98	4	14	4	41	23	4	63	0	4	6	2	20	0	28	34	39	28	29	0	7	6	2	0	0	546
2023	30	51	12	5	94	4	2	6	32	19	4	43	1	15	6	2	18	2	21	23	48	13	40	6	8	5	8	0	0	518
<b>Total</b>	<b>1 059</b>	<b>341</b>	<b>116</b>	<b>217</b>	<b>3 079</b>	<b>43</b>	<b>157</b>	<b>204</b>	<b>729</b>	<b>1 135</b>	<b>41</b>	<b>1 779</b>	<b>10</b>	<b>125</b>	<b>102</b>	<b>114</b>	<b>280</b>	<b>6</b>	<b>1 165</b>	<b>737</b>	<b>359</b>	<b>281</b>	<b>338</b>	<b>42</b>	<b>83</b>	<b>156</b>	<b>173</b>	<b>672</b>	<b>3</b>	<b>13 546</b>





# STATISTIK OVER DANMARKS INDLÆG VED EU- DOMSTOLEN

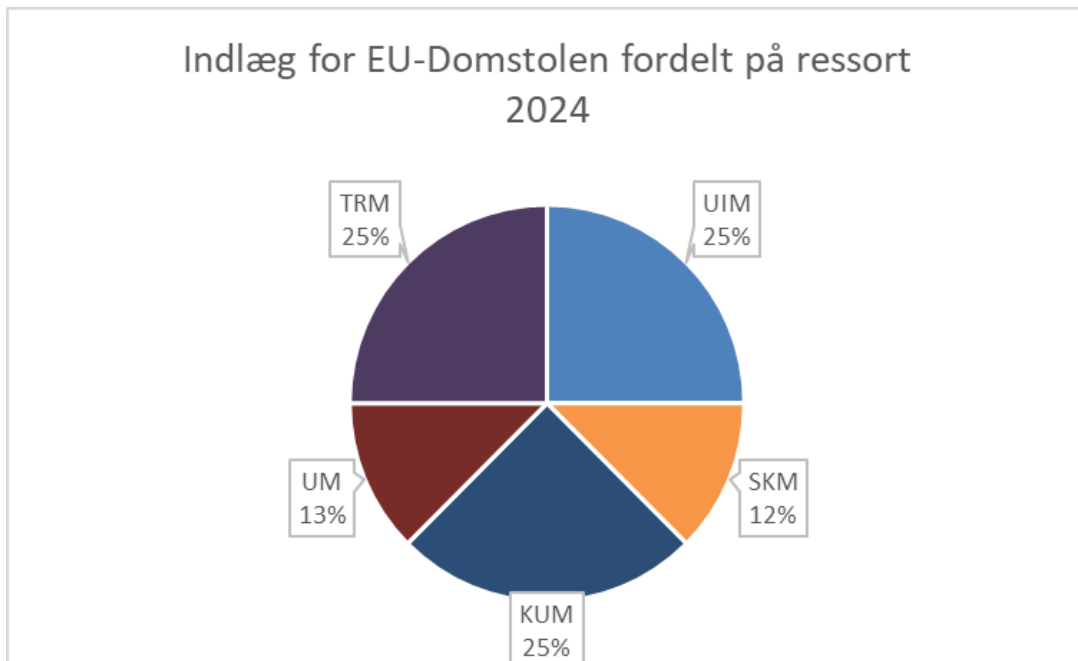


## OVERSIGT OVER DANSKE INDLÆG VED EU-DOMSTOLEN I PERIODEN 2015-2024

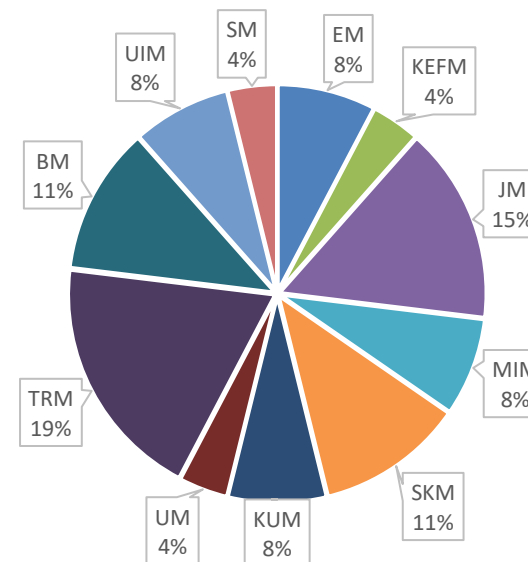
	Indlæg (skriftlige (S) + mundtlige (M) + )	Domme m. dansk deltagelse
2015	39 (24 + 15)	26
2016	35 (22 + 13)	20
2017	41 (22 + 19)	30
2018	40 (24 + 16)	29
2019	32 (19 + 13)	35
2020	50 (36 + 14)	11
2021	55 (47 + 8)	25
2022	38 (24+14)	29
2023	28 (17+11)	20
2024	10(7+3)	4



# INDLÆG FOR EU-DOMSTOLEN FORDELT PÅ RESSORT



Indlæg for EU-Domstolen fordelt på ressort  
2023



Kilde: Intern statistik



SPØRGSMÅL?

